

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΜΑΔΑ Α'

A.1.1. Ποιες διαφορετικές απόψεις εκφράστηκαν με αφορμή τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο ως προς τη σκοπιμότητα ή μη της συμμετοχής της Ελλάδας σε αυτόν και ποια ήταν η δράση του βασιλιά μέχρι το 1915;

Μονάδες 14

A.1.2. Να αναφέρετε τις προσπάθειες ποντοαμενικής συνεργασίας κατά την περίοδο 1919-1922 και τους λόγους αποτυχίας τους.

Μονάδες 14

A.2.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α. «Ιδιόμορφος δανεισμός (1917)»

β. «Ραλλικό κόμμα»

γ. «Διακοίνωση Μεγάλων Δυνάμεων (2 Ιουλίου 1905)»

Μονάδες 12

A.2.2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η υπερέπντια μετανάστευση στις ΗΠΑ ενίσχυσε την οικονομία της υπαίθρου μέσω των πολύ σημαντικών εμβασμάτων των μεταναστών.

2. Η βρετανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης στον Μαραθώνα.

3. Η Πατριαρχική Επιτροπή συστάθηκε με σκοπό την περίθαλψη των προσφύγων της περιόδου 1914-1921.

4. Με το άρθρο 4 της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη, την οποία παραχωρούσε στην Ελλάδα.

5. Το πρώτο παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο οργανώθηκε στη Μασσαλία τον Φεβρουάριο του 1918.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ Β. 1. Αντλώντας στοιχεία από τα ακόλουθα αποσπάσματα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις

α) να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του Συντάγματος του 1864. (Μονάδες 8)

β) να επισημάνετε το πρόβλημα που εμφανίστηκε μετά τη ψήφισή του όσον αφορά στο σχηματισμό κυβέρνησης και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε και επιλύθηκε. (Μονάδες 12)

γ) να δηλώσετε από ποια Βουλή αναθεωρήθηκε το σύνταγμα του 1864 και ποιες ήταν οι σπουδαιότερες τροποποιήσεις που ψηφίστηκαν. (Μονάδες 5)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α' Από το Σύνταγμα του 1864

Άρθρον 10 Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ησύχως και άοπλως· μόνον εις τας δημοσίας συναθροίσεις δύναται να παρίσταται η Αστυνομία. Αι εν υπαίθρω συναθροίσεις δύνανται να απαγορευθώσιν, αν ως εκ τούτων επίκηται κίνδυνος εις την δημοσίαν ασφάλειαν.

Άρθρον 14 Έκαστος δύναται να δημοσιεύη προφορικώς, εγγράφως και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρών τους νόμους του Κράτους. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία ως και παν άλλο προληπτικόν μέτρον απαγορεύονται ...

Άρθρον 21 'Απασαι αι εξουσίαι πηγάζουσιν εκ του Έθνους, ενεργούνται δε καθ' ον τρόπον ορίζει το Σύνταγμα.

Άρθρον 22 Η νομοθετική εξουσία ενεργείται υπό του Βασιλέως και της Βουλής.

Άρθρον 27 Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε δια των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων υπουργών.

Αλέξανδρος Σβώλος, Τα ελληνικά Συντάγματα 1822-1972, σσ. 129-131

ΚΕΙΜΕΝΟ Β' Πρόκειται για τον Χαρίλαο Τρικούπη, πού μέ τό περίφημο άρθρο του "Τίς πταίει;" στό φύλλο τῆς 29ης Ἰουνίου 1874 τῆς ἐφημερίδας «Καιροί» στιγματίζε τήν πολιτική τοῦ στέμματος, ὑποστηρίζοντας, ὅτι οἱ κυβερνήσεις πού εἶχαν σχηματιστεῖ μετά τό 1868 ἦταν κυβερνήσεις μειοψηφίας, πού δέν συγκέντρωναν οὔτε τήν λαϊκή ἐπιδοκιμασία, οὔτε τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Βουλῆς, ἀλλά ὄφειλαν τήν ὑπαρξή τους "εἰς μόνην τήν ἀπόλυτον χρῆσιν τῆς ἐν τῷ συντάγματι ἀναγεγραμμῆς ὑπέρ τοῦ στέμματος προνομίας τοῦ διορισμοῦ καί τῆς παύσεως τῶν ὑπουργῶν". "Ἄν ὁ λαός ἐξέλεγε ἐλευθέρως τούς ἀντιπροσώπους του" συνέχιζε, "δέν θά ἦτο ἐφικτός ὁ σχηματισμός ὑπουργείων προσωπικῶν, διότι ἡ Βουλή διά τῆς ἐνασκήσεως τῶν ἰδίων αὐτῆς προνομίων ἤθελε καταστήσει ἀναπόδραστον τόν σχηματισμόν ὑπουργείου ἀπολαύοντος τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς πλειονοψηφίας αὐτῆς».

Ν. Αλιβιζάτος, Εἰσαγωγή στήν Ἑλληνική Συνταγματική Ἱστορία, Τεύχος Α', 1821-1941 σσ. 89-90

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ' Ἡ δευτέρα ἀναθεωρητική Βουλή συνήλθεν εἰς Ἀθήνας τήν 8ην Ἰανουαρίου 1911. Εἰς τήν Βουλήν ταύτην δέν ἀντεπροσωπεύοντο τὰ παλαιά κόμματα, καθόσον ταῦτα εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας κατὰ τοῦ «πραξικοπήματος τοῦ Βασιλέως» δέν εἶχον λάβει μέρος εἰς τὰς ἐκλογάς. [...]

Τό ἀναθεωρηθέν Σύνταγμα περιεῖχε σημαντικωτάτας νέας διατάξεις. [...] ὑπεβλήθησαν κυρίως εἰς ἐντόνους μεταβολάς αἱ διατάξεις περὶ τῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καί τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων. Διά τούς ὑπαλλήλους ἐλαμβάνετο μεγάλη μέριμνα, καθόσον τό Σύνταγμα ἠγγυᾶτο νῦν τήν μονιμότητα αὐτῶν καί ἀνέθετεν εἰς τό Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὡς ἀνώτατον ἀκυρωτικόν Δικαστήριον, δικαίωμα ἐποπτείας ἐπὶ τῆς μεταθέσεως, ἀπολύσεως καί πειθαρχικῆς διώξεως τῶν ὑπαλλήλων (ἄρθρ.102)

Γ. Δ. Δασκαλάκης, Ἑλληνική Συνταγματική Ἱστορία 1821-1935, σελ. 85

ΘΕΜΑ Β.2.

Ἀντλώντας στοιχεῖα ἀπό τα ἀκόλουθα παραθέματα καί αξιοποιώντας τις ἱστορικές σας γνώσεις νά καταγράψετε τις ἀντικειμενικές δυσχέρειες

που έκαναν το έργο της αποκατάστασης των προσφύγων να χαρακτηριστεί «τιτάνιο» και να αποτιμήσετε τη λειτουργία της ΕΑΠ.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α' Και ο έπαινος της ΕΑΠ δεν είναι μικρός, αν ληφθεί υπόψη η σύγχυση και η ταραχή που επικρατούσε στη χώρα με την πληθωρική άφιξη των προσφύγων και την αθλιότητα της κατάστασής τους.

Από τη μια, ομάδες πεινασμένων γυμνών ανθρώπων, χωρίς κανένα πόρο ζωής, με μόνο προορισμό κάποια έκταση γης, κατά το πλείστο ακατοίκητη ή χέρσα, εγκαταστάθηκαν σε καλύβες που δεν μπορούσαν να τους προστατέψουν από τον άνεμο και την βροχή.[...]

Από την άλλη, μια ολόκληρη περιοχή, καταστραμμένη από τους πολέμους και πρόσφατα προσκολλημένη στην Ελλάδα (Ηπειρος, Μακεδονία, Θράκη) επρόκειτο να τους δεχτεί.

Σε τέτοιες συνθήκες άρχισε το έργο της.

Και όμως προχώρησε αρκετά συστηματικά για την εποχή εκείνη. Ήταν ανάγκη να ερευνηθεί την ύπαρξη τοπογράφων, αγρονόμων, υδραυλικών, μηχανικών και οικοδόμων.

Έπειτα ήρθε η εξεύρεση σπιτιών, η διανομή καλλιεργήσιμων χωραφιών, σπόρων, ειδών περίθαλψης. Μερικές φορές, ενώ η εργασία προχωρούσε καλά, ξαφνικά προσέκρουε σε αξεπέραστα εμπόδια: ανθυγιεινές συνθήκες και αδυναμία υδροδότησης του οικισμού με πόσιμο νερό.

Πρόβαλλε λοιπόν η ανάγκη να εκκενωθεί η περιοχή και να μετακινηθούν οι πρόσφυγες σε άλλο μέρος. Υπάρχουν περιπτώσεις που πρόσφυγες άλλαξαν εγκατάσταση μέχρι 5 φορές.

Στ. Πελαγίδης, Προσφυγική Ελλάδα (1913-1930) Ο πόνος και η δόξα, σελ.418

ΚΕΙΜΕΝΟ Β' [...] το έργο της Επιτροπής Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) υπήρξε μνημείο ορθολογικής μεθόδευσης, μέχρι την τελευταία του λεπτομέρεια. Έγιναν βέβαια αμέτρητα λάθη, κυρίως εξαιτίας της πίεσης του χρόνου που δεν επέτρεπε την πολυτέλεια άλλων επιλογών. Κάθε αναβολή θα εσήμαινε νέες εκατόμβες μεταξύ προσφύγων που βρίσκονταν στο έσχατο όριο της επιβίωσης. Υπήρξε, ωστόσο, από την πρώτη στιγμή η κατεξοχήν ορθολογική διάθεση αξιολόγησης των λαθών και διόρθωσής τους ή πάντως αποφυγής τους στο εξής.[...]

Τελική δοκιμασία και πανηγυρική επιβεβαίωση του ορθολογισμού των επιλογών που έγιναν αποτελεί ασφαλώς η επίτευξη των

πολλαπλών –ανθρωπιστικών, εθνικών και κοινωνικών- στόχων που επιδιώχθηκαν, τόσο με την ανταλλαγή των πληθυσμών όσο και με την αποκατάσταση των προσφύγων.[...]Το μεγαλύτερο μέρος του Ελληνισμού συγκεντρώθηκε οριστικά μέσα στα ασφαλή σύνορα του εθνικού του κράτους – ασφαλή στο μέτρο ακριβώς που επιτεύχθηκε εθνική ομοιογένεια.

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Το ανεπανάληπτο επίτευγμα στο «Η μικρασιατική καταστροφή: 15 συγκλονιστικές μαρτυρίες ανθρώπων που έζησαν τη φρίκη του ξεριζωμού» Αθήνα: Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών 2008, σσ. 102-103.

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να **μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Διάρκεια εξέτασης τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ